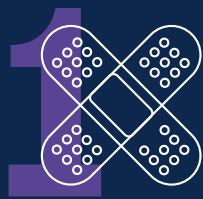

הרפורמה ברישוי עסקים

לכח

מדינת ישראל
משרד הפנים

מפרטים אחדים
פרסום להערות הציבור
יולי 2016

הרפורמה
בריטוי
עסקים

מזון
בתי אוכל
משקאות

הכנת
מזון
למכירה

4.2 ג'

משרד הפנים

פריט

4.2 ג' – בית אוכל – מקום הכנה או הגשה של מזון לצריכה במקום או מחוצה לו, למעט עסק כמפורט בפריט 4.6 - הכנת מזון למכירתו לצריכה מחוץ למקום הכנתו, לרבות משלוח מזון ולמעט הסעדה כמשמעותה בסעיף 4.6ה

משרד הפנים

תוכן עניינים

4.....	מבנה הפורמט החדש ותכונותיו	4
4.....	פרק א' - הגדרות כלליות	4
4.....	פרק ב' – הבהרות רוחביות	4
5.....	פרק ג' – בריאות	5
5.....	1. הוראות חקיקה הנוגעות לעניין	5
5.....	1. הגדרות	5
7.....	2. תנאים מוקדמים	7
8.....	3. מניעת עישון	8
8.....	4. הגבלות על שיווק של מוצרי טבק	8
9.....	5. איסור פרסומת ושלט מותר	9
9.....	6. מי שתייה	9
10.....	7. שפכים	10
11.....	8. מזון והזנה	11
11.....	9. סידורים תברואיים בשירותים הציבוריים	11
12.....	10. פסולת	12
12.....	11. כללי	12
12.....	12. הליך חידוש או אישור רישיון העסק	12
12.....	13. דיווחים ואחזקת מסמכים	12
13.....	14. טפסים ופרוצדורות	13
13.....	15. נספחים	13
14.....	פרק ד' – כבאות	14
14.....	1. הוראות חוק הנוגעות לעניין	14
14.....	2. הגדרות	14
16.....	3. תנאים מוקדמים	16
16.....	4. רישום ודיווח	16
17.....	5. כללי	17
17.....	6. דרכי גישה	17
18.....	7. הפרדות ועמידות אש	18
18.....	8. דרכי מוצא	18
18.....	9. ידית בהלה	18
18.....	10. שילוט	18
19.....	11. תאורת חרום	19
19.....	12. אספקת מים (כולל ברזי כיבוי)	19
20.....	13. ציוד כיבוי	20
20.....	14. מערכת מתזים	20
21.....	15. מערכת גילוי אש ועשן	21
21.....	16. מערכת חשמל	21
22.....	17. מערכת שליטה בעשן	22
22.....	18. מערכת מיזוג אוויר	22
22.....	19. מערכת למסירת הודעות (כריזת חירום)	22
23.....	20. חומרים מסוכנים	23
23.....	21. הערכות לחרום	23
23.....	22. גנרטור חירום	23
23.....	23. הדרכה	23
23.....	24. לוח פיקוד כבאים	23
24.....	25. נוהל חירום	24

משרד הפנים

24.....	מערכת גז	.26
24.....	משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה	27.
25.....	תיק שטח	28.
25.....	מיתקן פוטו-וולטאי	29.
25.....	אישורים	30.
26.....	שונות	.31
27.....	נספחים	32.

משרד הפנים

מבנה הפורמט החדש ותכונותיו

[לחצו כאן](#) לקבלת מידע אודות מבנה הפורמט החדש.

פרק א' - הגדרות כלליות

[לחצו כאן](#) למעבר לפרק ההגדרות הכלליות.

יודגש כי, יש לקרוא פרק זה בעיון רב טרם קריאת המפרט, וכי הוא חלק בלתי נפרד מתוכן המפרט

האחיד ותוכנו מחייב כתוכן המפרט האחיד.

פרק ב' – הבהרות רוחביות

[לחצו כאן](#) למעבר לפרק ההברות הרוחביות.

יודגש כי, יש לקרוא פרק זה בעיון רב טרם קריאת המפרט, וכי הוא חלק בלתי נפרד מתוכן המפרט

האחיד ותוכנו מחייב כתוכן המפרט האחיד.

פרק ג' – בריאות

1. הוראות חקיקה הנוגעות לעניין

- 1.1 פקודת בריאות העם, 1940 ;
- 1.2 חוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון, התשמ"ג – 1983 ;
- 1.3 חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק, התשמ"ג – 1983 ;
- 1.4 תקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי-שתייה ומתקני מי שתייה) התשע"ג – 2013 ;
- 1.5 תקנות בריאות העם (מערכות בריכה למי שתייה), התשמ"ג – 1983 ;
- 1.6 תקנות בריאות העם (התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת), התשנ"ב – 1992 ;
- 1.7 הוראות למתקני תברואה (הל"ת), התשס"ז – 2007 ;
- 1.8 תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לבתי אוכל), התשמ"ג – 1983 ;
- 1.9 כללי תאגידי מים וביוב, התשע"ד – 2014
- 1.10 הגדרת גבולות גזרה בין בית אוכל להכנה והגשה מחוץ לגבולות העסק, פריט 4.2 ג

1. הגדרות

- 1.1 **ביוב** מערכת סילוק שפכים הכוללת קולטנים, ביבים, תאי בקרה ומתקני טיהור לשפכים ;
- 1.2 **ביב** צנרת הביוב המתחילה בתא הבקרה הראשון שמחוץ לבניין והמעבירה את שפכים מנקז הבניין לביב ציבורי או למערכת סילוק שפכים פרטית ;
- 1.3 **בריכה** מבנה המיועד לאגירה, וויסות ואספקת מי שתייה ;
- 1.4 **המנהל** המנהל הכללי של משרד הבריאות (בפרק זה – המשרד) או מי שהסמיכו מבין עובדי המשרד ;
- 1.5 **הל"ת** [הוראות למתקני תברואה התש"ל-1970](#) והתוספות והשינויים להוראות הללו ([2002](#), [2007](#)), [\(2012\)](#).
- 1.6 **הפקודה** פקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש], התשמ"ע – 1983 ;
- 1.7 **מזון** כל מצרך, זולת סמים או מים, המשמש מזון או משקה לאדם וכל מצרך שבדרך כלל נותנים אותו במזון אדם או משתמשים בו להרכבתו או להכנתו, לרבות חומרים נותני טעם ותבלינים ;
- 1.8 **מזון גלמי** מזון שטרם הוכן לצריכה ;
- 1.9 **מזיקים** חרקים, מכרסמים, ציפורים ובעלי חיים אחרים ;
- 1.10 **מטבח** חדר המיועד להכנת מזון או משקה, לרחיצת כלים או להחזקת מזון מוכן ;

- 1.11 מי שתייה**
מים המיועדים לשתייה ולבישול מזון ובעשויית המזון – מים המיועדים להיכנס להרכב המזון או הבאים במגע או העלולים לבוא במגע עם חומר מהחומרים שמהם מורכב המזון;
- 1.12 מתקן קירור**
מקרר חשמלי, חדר קירור, מיתקן להקפאה עמוקה או חדר להקפאה עמוקה;
- 1.13 מעבדה מוכרת**
מעבדה שהכיר בה "המנהל" לביצוע הבדיקות, כולן או מקצתן;
- 1.14 מערכת אספקת מים**
מערכת הכוללת, בין השאר, את המרכיבים להלן או חלק מהם: מיתקן שאיבה, מיתקן טיפול במים, הובלה, מדידה, אגירה או ניטור של מים ולמעט מיתקן הפקה (מערכת לשאיבת מי גלם ממקור מים);
- 1.15 מערכת אספקת מים שאינם מי שתייה**
מערכת אספקת מים אשר מתקיים בכולה או בחלק ממנה אחד מהתנאים הבאים:
- 1.15.1** המערכת מכילה צנרת, אבזרים או מכשירים האסורים לפי כל דין לשימוש למי שתייה.
- 1.15.2** במערכת מוזרמים, בשימוש אקראי או אחר, מים או חומרים שאינם מי שתייה.
- 1.15.3** מערכת מים בה אין תחלופת מים כנדרש לפי כל דין, לרבות מערכות כיבוי אש.
- 1.16 מערכת שפכים בעסק**
מערכת הכוללת את כל צנרת השפכים, כולל ספחים ואבזורים, מהקבועות בתוך הבניין או בחצר הבניין ובכלל זה ביב הבניין, עד לתא הבקרה שמתחבר למערכת ביוב של הרשות או גבול המגרש, לפי העניין, ובכלל זה התא, וככל שקיים בעסק - מיתקן שאיבת שפכים ומיתקן לטיהור שפכים;
- 1.17 מערכת הביוב של הרשות**
כמשמעותה בחוק הרשויות המקומיות (ביוב), התשכ"ב – 1962;
- 1.18 ניקוי**
פעולה של סילוק כל זיהום הנראה לעין, הניתן למימוש או הנותן ריח;
- 1.19 נקז**
כל צינור המוביל מי צואים או דלוחים במערכת הנקזים של בנין;
- 1.20 פרשה טכנית**
מסמך הכולל הסבר מילולי על מהות העסק לרבות מספר עובדים, פירוט תפריט המוגש, היקף הפעילות המתוכננת ומספר מקומות ישיבה (כמפורט להלן);
- 1.21 שליחת מזון**
עסק שבו מכינים משלוח מזון על פי הזמנה מראש והנשלחים ללקוח ללא מגע ישיר של הלקוח עם המזון עד לקבלתו.

משרד הפנים

1.22 תקנות בתי אוכל

[תקנות רישוי עסקים תנאי תברואה נאותים לבתי אוכל, התשמ"ג - 1983;](#)

1.23 תקנות מי שתייה

[תקנות בריאות העם \(איכותם התברואית של מי שתייה ומתקני מי שתייה\), התשע"ג-2013;](#)

2. תנאים מוקדמים

2.1 לבקשה לרישיון יצורפו המסמכים הבאים, **בנוסף** לכל מסמך הנדרש לפי כל דין.

2.1.1 תכנית אדריכלית וסניטרית שתכלול: תרשים סביבה בקנה מידה 1:2500 ותכנית

מגרש בקנה מידה 1:250. בתוכניות יש לציין:

2.1.1.1 גבולות השטחים המיועדים לעסק, לרבות: אזור קבלת מזון גלמי וציוד,

שטחי אחסון, אזורי הטיפול במזון הגולמי, אזורי הכנת המזון, אזורי הגשת המזון, חדרי האוכל, אזור הדחת כלים, השירותים הסניטריים לעובדים, השירותים הסניטריים לסועדים, אזורי אחסון חומרים וכלי ניקוי, אזורי טיפול בפסולת, בריכות אגירת מים (במידה וקיימות), מתקני שאיבת שפכים (במידה וקיימים), מיקום מתקני מיזוג אוויר ואזורי פריקה וטעינה של משאיות וחנייתן.

2.1.1.2 סימון מערכות אספקת מים - מי שתייה, כיבוי אש, השקיה, צינורות

ואבזרים למניעת זרימת מים חוזרת.

2.1.1.3 סימון הזנות מים לצרכים שונים: סניטרית, לכיבוי אש או לצרכים

אחרים.

2.1.1.4 מערכת סילוק שפכים, אם קיימת (קולטנים, תחנות שאיבת שפכים

ומתקני טיפול שפכים)

2.1.1.5 נקודות חיבור לתשתיות עירוניות / אזוריות: מערכות אספקת מים,

מערכת סילוק שפכים (אם קיימת) וניקוז מי גשם.

2.1.2 תכנית בקנה מידה 1:100 לפי הדרישות הגנריות בה יצוינו בנוסף:

2.1.2.1 סימון ציפוי הקירות, גובה הציפוי וצבעו על גוונים;

2.1.2.2 סימון כל הקבועות הסניטריות, האבזרים, צינורות אספקת המים

וצינורות השפכים, בציון קטרם, שיפועם ואופן סילוק השפכים לרבות

מערכות אספקת מים (מי שתייה, כיבוי אש, השקיה ושימושים אחרים,

אם יש) ואבזרים למניעת זרימת מים חוזרת;

2.1.2.3 סידור הציוד והריהוט בתוך העסק.

2.1.3 פרשה טכנית שתכלול:

2.1.3.1 מספר מבקרים, סידורים תברואתיים וכמותם כפי שפורט [בהל"ת](#)..

2.1.3.2 חישובי שטחים של המדורים השונים בבית האוכל.

3. מניעת עישון

- 3.1** בסעיף זה "בית העסק" או "העסק" – לרבות אזור הנמצא מחוץ למבנה בית העסק ומשמש אותו ולמעט חדר או אזור שהוקצה לעישון בתנאים המפורטים בפריט 11 לתוספת לחוק למניעת עישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון התשמי"ג - 1983
- 3.2** בעל העסק יבטיח קיום הוראות החוק למניעת עישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון התשמי"ג - 1983, מבלי לגרוע מהאמור-
- 3.2.1** חל איסור על עישון בבית העסק.
- 3.2.2** אין להחזיק בבית העסק כל מוצר טבק או כלי לעישונו כשהם דלוקים
- 3.2.3** בעל העסק יקבע בו שלטים המורים על איסור העישון, כמפורט בתקנות הגבלת העישון במקומות ציבוריים (קביעת שלטים), ויחזיקם במצב תקין.
- 3.2.4** בעל העסק חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות של עישון או החזקת מוצר טבק או כלי עישון כשהם דלוקים בבית העסק.
- 3.2.5** אין להציב מאפרה בבית העסק;

4. הגבלות על שיווק של מוצרי טבק

- 4.1** חל איסור על מכירת מוצר טבק או מוצר המשמש לעישון טבק לקטין וכן השכרה והשאלה של מוצר המשמש לעישון טבק לקטין.
- 4.2** בעל העסק יציג במקום בולט בבית העסק, הודעה המפרטת את הוראות סעיף 4.1 לעיל, כמפורט בתקנות הגבלת הפרסומות והשיווק של מוצרי טבק (צורת הצגתה של הודעה), תשס"ה-2005.
- 4.3** אין להציב מכונה למכירת מוצרי טבק וכן מכונה למכירת מוצרי טבק ומוצרים נוספים, בבית העסק ומחוצה לו.
- 4.4** אין לשווק או להפיץ מוצר טבק אליו מצורפים או נלווים פרס, מתנה או זכות להשתתפות בהגרלת פרסים או בתחרות.
- 4.5** בעל העסק לא יפיץ מוצרי טבק ללא תמורה
- 4.6** בעל העסק לא ישווק או יפיץ מוצרי טבק בחפיסה, לרבות טבק למקטרת או לנרגילה באריזה, אלא אם מודפסת או מודבקת עליה אזהרה כמפורט בסעיף 9 לחוק הגבלת הפרסומות והשיווק של מוצרי טבק, התשמי"ג - 1983 ובתקנות לפיו.
- 4.7** סימון כאמור, יודפס על גבי החפיסה או הקופסה ולא על גבי האריזה השקופה; לעניין מוצרי טבק שאינם סיגריות, הסימון יכול שייעשה על גבי תווית שתוצמד היטב לחפיסה או לקופסה ולא לאריזה השקופה, בהדבקה, באופן שתימנע הסרתה; התווית לא תוסתר על ידי סימון אחר ולא תיפגע עם פתיחת הקופסה או החפיסה. אריזה המכילה 10 חפיסות סיגריות (פאקט), צריכה לשאת את הכיתוב "העישון הורג" בעברית ובערבית.
- 4.8** חל איסור על מכירת או הפצת מוצר טבק שעל אריזתו פרסומת אסורה כמפורט בחוק הגבלת

הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק, התשמ"ג – 1983 ובתקנות לפיו.

4.9 לא ימכור אדם מוצרי טבק שלא בכלי קיבול או שאינו חבוק בחבק מן הסוג שנקבע או שלא בהתאם לסעיף 62(א)(3) לפקודת הטבק ולתקנות הטבק, לרבות סיגריות שאינן בחפיסות של 20 סיגריות בחפיסה וטבק לנרגילה (טומבק) שלא בכלי קיבול במשקל של 60 גרם.

5. איסור פרסומת ושלט מותר

5.1 לא יעשה בעל עסק פרסומת למוצרי טבק או פרסומת לשם מסחרי בשלטי חוצות ניידים או ניידים, או בחצרים הפתוחים לציבור, למעט בשלט מותר.

5.2 בשלט מותר תופיע אזהרה בנוסח הבא: "אזהרה - משרד הבריאות קובע כי העישון גורם למחלות חמורות"; או כל נוסח אחר שיקבע שר הבריאות או מי שהוסמך לכך מטעמו, בעברית, במסגרת ובאותיות ברורות וקריאות ממרחק סביר לפי הענין.

5.3 בפרסומת בשלט מותר יכול שיופיעו רק הפרטים הבאים או מקצתם: שם מוצר הטבק, סימנו ושמו המסחרי, שם היצרן וסימנו המסחרי, דמות חפיסת המוצר ומקום מכירתו.

6. מי שתייה

6.1 בעל עסק יצרוך מי שתייה שמקורם במערכת אספקת מים המאושרת על ידי רשות הבריאות ו/או הרשות המקומית.

6.2 בעל העסק יצרוך מי שתייה שמקורם במערכת אספקת מים אשר עומדת בהוראות להלן:

6.2.1 [הנחיות לתפעול, תחזוקה וניטור מתקן טיפול במי שתייה](#) (במידה וקיים).

6.2.2 [הוראות למתקני תברואה \(הל"ת\) – פרק 1: הגדרות; פרק 2: אספקת מים; פרק 3:](#)

[קבועות ושרברבות](#); , לרבות עמידה בתקנים להלן:

6.2.2.1 תקן ישראלי ת"י 1205.1: התקנת מתקני תברואה ובדיקתם – מערכות

שרברבות: מערכות אספקת מים קרים וחמים (בפרק זה – תקן ישראלי ת"י 1205);

6.2.2.2 תקן ישראלי ת"י 1525, חלק 2 – תחזוקת בניינים: בנייני מגורים

וסביבתם הקרובה – מערכות שירות. (בפרק זה- ת"י 1525);

6.2.2.3 תקן ישראל ת"י 5452 בדיקת מוצרים הבאים במגע עם מי שתייה.

6.3 בעל העסק אחראי בכל עת לתקינותה של מערכת מי השתייה בעסק.

6.4 בעל העסק ידווח לספק המים בכל מקרה של חשש לפגיעה באיכות המים המסופקים לעסק.

6.5 מערכת אספקת המים המותקנת בעסק תספק מים קרים וחמים.

6.6 בעל העסק יתקין מערכת חיטוי משלימה להבטחת רמת חיטוי נאותה, אם דרש זאת המנהל

ובהתאם [להנחיות לניקוי מערכות אספקת מי שתייה](#).

6.7 ככל שיידרש, בעל העסק יבצע ניקוי וחיטוי במערכת אספקת מים לרבות בריכה (במידה

וקיימת) כמפורט בתקנות מי שתייה, תקנות מערכות בריכה ובהנחיות לניקוי וחיטוי מערכות אספקת מים, על ידי מבצע עבודה מוסמך.

- 6.8** במידה וקיימת בעסק בריכת מים בעל העסק יתחזק אותה בהתאם לתקנות בריאות העם (מערכות בריכה למי שתייה), התשמ"ג – 1983.
- 6.9** בעסק בו מותקנות מערכות ערפול, מזרקות ומגדלי קירור, יבצע בעל העסק בדיקות לגילוי חיידקי לגיונלה בהתאם להנחיות למניעת התרבות חיידקי לגיונלה במערכות מים.
- 6.10** בעל העסק יהיה אחראי לכך שבכל עת תתקיים בעסק הפרדה מוחלטת בין מערכת אספקת מי שתייה ובין מערכת לאספקת מים שאינה מי שתייה (לתהליכי עבודה, ייצור ושימושים אחרים, כגון: כיבוי אש, גינון ומערכות אחרות אם ישנן).
- 6.11** אם בעסק ישנה גם מערכת לאספקת מים שאינה מי שתייה (כיבוי אש או מערכת אחרת), על בעל העסק להפריד בין מערכת מי השתייה למערכת שאינה מי שתייה, כנדרש בתקנות התכנון והבניה (הל"ת ת"י 1205.1) ובאין אפשרות להפרדה באמצעות מרווח אוויר, עליו להתקין מז"ח.
- 6.12** מז"ח אשר הותקן כנדרש בסעיף 4.11 או מתוקף הנדרש בתקנות בריאות העם (התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת) התשנ"ב – 1992 :
- 6.12.1** יותקן וייבדק על פי הוראות סעיפים (3), (6) ו-(9) בתקנות בריאות העם (התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת), התשנ"ב – 1992; , הוראות פרק 2, סעיף 2.3 להוראות למתקני תברואה (הל"ת) והוראות בת"י 4426 מונעי זרימה חוזרת – דרישות התקנה ובדיקות באתר;
- 6.12.2** התקנת המז"ח ובדיקתו יהיו בידי מתקין מוסמך בלבד;
- 6.12.3** בעל העסק יחזיק את המז"ח במצב תקין בכל עת.
- 6.13** בעל העסק יגיש לרשות הבריאות, על פי דרישה, אישור מאת מתקין מוסמך בדבר קיום מז"ח בעסק ובדיקתו בהתאם לאמור בסעיף 4.12.1 .
- 6.14** מערכת לאספקת מים שאינם מי שתייה על אביזריה, תותקן ותוחזק תוך נקיטת אמצעים שיש בהם כדי למנוע שימוש למטרות שתייה ולכל הפחות אמצעים אלה:
- 6.14.1** בנקודת המוצא של המערכת יותקן שילוט קבע המפרט את סוג הזורם והמזהיר כי המים אינם ראויים לשתייה לפי הוראות תקן ישראלי ת"י 3864, על חלקיו;
- 6.14.2** צבע צנרת מערכת אספקת מים שאינם מי שתייה יהא בגוונים אחרים מגווני צנרת אספקת מי השתייה – לפי הוראות תקן ישראלי ת"י 659.

7. שפכים

- 7.1** שפכי העסק יסולקו אך ורק דרך מערכת סילוק שפכים ('ביוב') אשר תחובר למערכת ביוב מרכזית באישור הרשות המקומית. כל פתרון אחר חייב לקבל את אישור משרד הבריאות.
- 7.2** מערכות סילוק שפכים בעסק יותקנו, יופעלו ויתוחזקו בהתאם לתקנים ולהנחיות המפורטים להלן:
- 7.2.1** הוראות למתקני תברואה (הל"ת), פרק 4 – מערכת נקזים ואוורים בבניין ופרק 5 –

ביב הבניין.

- 7.2.2** תקן ישראלי ת"י 1205.3 : התקנת מתקני תברואה ובדיקתם – קבועות שרברבות ואבזריהם.
- 7.2.3** תקן ישראלי ת"י 1205.4 : התקנת מתקני תברואה ובדיקתם – ביוב הבניין ותיעול הבניין.
- 7.2.4** הנחיות משרד הבריאות לתכנון והפעלת תחנות שאיבה לשפכים, התשס"ח – 2008.
- 7.3** בעל העסק לא יזרים למערכת הביוב של הרשות שפכים אסורים כמשמעותם בכללי תאגידי מים וביוב (שפכי מפעלים המוזרמים למערכת הביוב), תשע"ד – 2014
- 7.4** בעל העסק יעמוד בהוראות סעיפים 3.2, 1(6) - (9) 4, 6-10, לתאים מיוחדים למלאכות ותעשיות המרחיקות מי פסולת לפי סעיף 43 לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח – 1968.
- 7.5** מערכת סילוק שפכים של העסק תחובר למפריד שומן שיותקן במקום שניתן לפנותו באמצעות ביובית ומחוץ למבנה העסק; במידה ולא ניתן להתקין את מפריד השומן מחוץ למבנה העסק הוא יותקן במקום אחר שאישר המנהל.
- 7.6** מפריד שומן כאמור יותקן בהתאם להוראות המנהל.
- 7.7** בתוך מבנה העסק תתקיים בכל עת הפרדה מלאה בין מערכת להולכת דלוחין לבין מערכת להולכת צואין.
- 7.8** בעל העסק ינקוט בכל האמצעים הדרושים לכך ששתימה במערכת הביוב הציבורית לא תגרום להצפה בעסק.
- 7.9** בכל מקרה של גלישה או הצפה של שפכים בתחום העסק, בעל העסק יסגור מיידית את העסק, ידווח על כך לרשות הבריאות ויפעל לניקוי וחיטוי העסק.
- 7.10** בעל העסק אחראי בכל עת לתקינותה של מערכת השפכים בעסק וידאג לתחזוקה תקינה ושוטפת של המערכת כאמור ולמניעת מפגעים תברואיים ומטרדים.

8. מזון והזנה

- 8.1** הוראות אלה באות להוסיף על הוראות כל דין, לרבות הוראות לפי תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לבתי אוכל), התשמ"ג – 1983.
- 8.2** אזורי פריקת המזון לא יושפעו ממטרדים סביבתיים.
- 8.3** מזון המוכן בבית העסק יימכר ביום הכנתו בלבד.

9. סידורים תברואיים בשירותים הציבוריים

- 9.1** מספר השירותים ומתקני התברואה יחושב לפי טבלה 3.6.3.8 (א) בפרק 3 להל"ת.
- 9.2** יוצבו שלטים בולטים המכוונים לשירותים.
- 9.3** ליד הכיורים יוצב ציוד לסבון נוזלי, מגבות נייר ומכלים לאיסוף אשפה.
- 9.4** בעל העסק אחראי לכך שפעולות ניקיון שוטף יבוצעו בכל שעות פתיחת העסק למבקרים ושהשירותים יהיו נקיים בכל עת.

משרד הפנים

9.5 הוראות אלה באות להוסיף על הוראות כל דין, לרבות הוראות לעניין חדרי שירות לפי פרק י'
[בתקנות בתי אוכל](#).

10. פסולת

10.1 פתרון סילוק פסולת יהיה תואם לחלק ו' [לתקנות התכנון והבניה \(בקשה להיתר, תנאיו ואגרות\)](#), התשכ"ח – 2008: [אצירת אשפה וסילוקה מבניין וימנע מטרדים סביבתיים ובריאותיים](#).

10.2 בעל העסק יציב מכלי קיבול לאיסוף פסולת מוצקה, בכמות ובמקומות המבטיחים ניקיון להנחת דעתו של המנהל.

10.3 מכלים להחסנת פסולת:

10.3.1 המכלים יוצבו בחצר העסק או בחדר מיוחד המיועד למטרה זו בלבד.

10.3.2 המכלים יהיו בעלי נפח קיבול המבטיח אחסנת כל הפסולת המוצקה הנוצרת מהעסק.

10.3.3 המכלים יהיו שלמים, תקינים ובעלי מכסים למניעת חדירת מזיקים לתוכם.

10.4 בעל העסק ישמור על מצב תברואי תקין בחדר האשפה.

11. כללי

11.1 בעל העסק אחראי לכך שמערכות אספקת המים והשפכים יתוחזקו באופן שוטף כדי למנוע נזק בריאותי ומטרדים סביבתיים.

11.2 בעל העסק ידווח לנותן האישור על כל שינוי בעסק, העלול להשפיע על העמידה בתנאי הרישיון, שלושה חודשים לפחות מראש, ויפעל לפי הנחיות נותן האישור.

11.3 עסק שעוסק גם בשליחת מזון יעמוד בכל הדרישות המופיעות בנספח א'.

11.4 בעל העסק יעמוד בכל האמור בנספח ד' "הנחיות הכנת מזון למכירתו לצריכה מחוץ למקום הכנתו".

12. הליך חידוש או אישור רישיון העסק

12.1 לבקשה לחידוש או אישור רישיון יצרף בעל העסק את המסמכים הבאים:

12.1.1 הצהרת בעל עסק שלא נערכו שינויים ממועד הגשת הבקשה הקודמת לרישיון או חידושו.

12.1.2 דוחות מתקין מוסמך על התקנה ובדיקה של אבזרים למניעת זרימת מים חוזרת (בפרק זה – מז"ח).

13. דיווחים ואחזקת מסמכים

13.1 בעל העסק ישמור את התוצאות, הנתונים, האישורים והמסמכים כלהלן לתקופה של חמש שנים ויעבירם לרשות הבריאות לפי דרישה –

משרד הפנים

- 13.1.1 אישור התקנת מז"ח כאמור בסעיף 7.13.
- 13.1.2 אישור בדבר ביצוע ניקוי וחיטוי מאגרי מי שתייה ואוגרי מים חמים כאמור בסעיף 7.7.
- 13.1.3 תעודות פינוי מפרידי שומן.
- 13.1.4 תוצאות בדיקות איכות מי שתייה ובדיקות שפכים, במידה ובוצעו.
- 13.2 בעל העסק ידווח לספק המים בכל מקרה של חשש לפגיעה באיכות המים המסופקים לעסק.
- 13.3 בעל העסק ידווח רשות הבריאות בכל מקרה של גלישה או הצפה של שפכים בתוך העסק.

14. טפסים ופרוצדורות

- 14.1 להלן מפורטים כלל האישורים והפרוצדורות להפקתם הנדרשים במפרט זה:
 - 14.1.1 קבלת אישור בדיקת מז"ח – אחת לשנה לפחות יפנה בעל העסק למתקין מוסמך (לרשימת המתקנים המוסמכים), אשר הסמכתו בתוקף, לשם אישור קיום מז"ח ובדיקתו.
 - 14.1.1.1 על האישור לכלול התייחסות לקיום מז"ח בעסק וכן בדיקתו בהתאם לתקנות המפורטות בסעיף 7.13.
 - 14.1.1.2 בעל העסק ינהל פנקס בדיקות אשר ישמר בתחום העסק, בו יתועדו תאריכי הבדיקות ותוצאותיהן וכן שם המתקין המוסמך וחתימתו.
 - 14.2 קבלת אישור לחיבור מערכת סילוק שפכים למערכת ביוב המרכזית – ממחלקת הביוב ברשות המקומית כאמור בסעיף 8.1. בעל העסק יציג את האישור לבקשת לשכת הבריאות.
 - 14.3 בעל העסק ינהל יומן בדיקות אשר ישמר בתחום העסק, לרישום פעולות חיטוי וניקוי בריכות אגירה למי שתייה ואוגרי מים חמים ככל שישנם.
 - 14.4 בעל העסק ינהל יומן אשר ישמר בתחום העסק לרישום תוצאות בדיקות איכות מים ובדיקות שפכים, במידה ובוצעו.

15. נספחים

- 15.1 נספח א' שליחת מזון – סעיף 12.3.
- 15.2 נספח ב' הנחיות הכנת מזון למכירתו לצריכה מחוץ למקום הכנתו לפי סעיף 12.4.
- 15.3 נספח ג' טופס ביקורת תברואית בבית אוכל של מפקח משרד הבריאות והרשות המקומית בבתי אוכל, טופס המבהיר לבעל העסק מהם הנושאים שייבדקו בעסקו, על ידי משרד הבריאות והרשות המקומית.
- 15.4 נספח ד' מדריך עזר לבעל העסק בדבר האופן שעליו לתפעל מטבחים גדולים, מדריך נהלים ותקנות לטיפול במזון במטבח.

משרד הפנים

פרק ד' – כבאות

1. הוראות חוק הנוגעות לעניין

- 1.1 חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה**, התשע"ב-2012 ;
- 1.2** חלק ג' - בטיחות אש בבניינים לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), התש"ל-1970.

2. הגדרות

- 2.1 אגף אש**
- חלק מבניין המופרד מחלקי הבניין האחרים באמצעות אלמנטים עמידים אש כמפורט בתקנות התכנון והבניה ;
- 2.2 אמצעי בטיחות אש והצלה**
- אמצעים המותקנים בנכסים, דרך קבע או באופן ארעי, ומיועדים, בין השאר, לכל אחד מאלה :
- 2.2.1** מניעת דליקות והתפשטותן ;
- 2.2.2** כיבוי דליקות, צמצום נזקיהן והקלת פעולות לכיבוי דליקות ;
- 2.2.3** מילוט וחילוץ לכודים והקלת פעולות למילוטם ולחילוצם ;
- 2.2.4** הצלת חיי אדם ורכוש ;
- 2.2.5** דרכי התקשרות ;
- 2.2.6** כל צורך הנדרש לביצוע פעולות כיבוי והצלה.
- 2.3 גורם מוסמך**
- אחד מאלה :
- 2.3.1** מעבדה שהוסמכה על ידי הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, לפי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, תשנ"ז-1997, בתחומים ובסוגי בדיקות שלגביהם נדרש האישור ;
- 2.3.2** מי שיש לו תו תקן לתחזוקת מערכת בתחום שלגביו נדרש האישור.
- 2.4 גישה למוצא בטוח (Exit Access)**
- חלק **מדוך מוצא**, לרבות פרוזדורים ומעברים, שתחילתו בכל נקודה שהיא בעסק וסופו בכניסה ל**מוצא בטוח** או מחוץ לעסק או בדלת **יציאה** חיצונית ;
- 2.5 גפ"מ**
- גז פחממני מעובה כמשמעותו בתקן ישראלי ת"י 158.
- 2.6 דלת אש**
- כמשמעותה בתקן ישראלי ת"י 1212 דלתות אש : עמידות-אש ;
- 2.7 דרך מוצא (Means of Egress)**
- נתיב **יציאה** מעסק, הפנוי ממכשולים והכולל אחד או יותר ממרכיבים אלה :
- 2.7.1** גישה ל**מוצא בטוח** ;

משרד הפנים

- 2.7.2 **יציאה** ;
- 2.7.3 **מוצא בטוח** ;
- 2.8 הנדסאי**
- הנדסאי** רשום, כמשמעותו בחוק **ההנדסאים** והטכנאים המוסמכים, התשע"ג-2012, אשר עוסק בתחום ובסוג בדיקות שלגביהם נדרש האישור ;
- 2.9 "חיבור כבאים להסנקת מים", "חיבור כבאים" (Fire Department Connection)**
- חיבור צינור מים בקוטר 3" או 4", הכולל שסתום על חוזר, חיבור מהיר מדגם שטורץ, מכסה ושרשרת ;
- 2.10 חומר לא דליק**
- כמשמעותו בתקן ישראלי ת"י 755 סיווג בשרפה של מוצרי בנייה ואלמנטי בניין - שיטות בדיקה וסיווג לפי תוצאות הבדיקה ;
- 2.11 חומר ציפוי וגימור**
- חומר המשמש לציפוי, כיסוי או חיפוי, לרבות: טפטים, ציפוי עץ, שטחים, פרקט, תקרות עץ, בד, או PVC ;
- 2.12 חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה**
- חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה**, תשע"ב-2012 ;
- 2.13 חוק התקנים**
- חוק התקנים**, התשי"ג-1953 ;
- 2.14 ידית בהלה**
- דלת בעלת מנגנון בהלה המקיים את הדרישות המנויות בפרט 3.2.1.21 (ב) לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה ;
- 2.15 יציאה (Exit Discharge)**
- חלק **מדוך מוצא** שתחילתו בסופה של **גישה למוצא בטוח** או בסופו של **מוצא בטוח** וסיומו ברחוב, בין במישרין ובין דרך שטח פתוח ;
- 2.16 מהנדס**
- מהנדס** רשום, כמשמעותו בחוק **המהנדסים** והאדריכלים, התשי"ח-1958, אשר עוסק בתחום ובסוג בדיקות שלגביהם נדרש האישור ;
- 2.17 מוצא בטוח (Exit)**
- חלק **מדוך מוצא**, המופרד משאר חלקי העסק על ידי אלמנטים עמידים אש ודלתות אש והמוביל אל **היציאה** או אל מחוץ לעסק ;
- 2.18 נותן אישור**
- לעניין פרק זה, עובד רשות הכבאות וההצלה, שהוסמך לכך על-ידי השר לביטחון פנים ;
- 2.19 ציוד כיבוי**
- ציוד, מתקנים וחומרים המשמשים לכיבוי דליקות ומניעתן ;
- 2.20 קומה תחתית**

קומה שמפלס רצפתה נמוך ממפלס הכניסה הקובעת לבניין; בין אם כל קירותיה של הקומה נמצאים מתחת לפני הקרקע המתוכננים ובין אם כל קירותיו או חלקן פונים לאוויר החוץ;

2.21 קומה תת-קרקעית

קומה שכל קירותיה או חלקן נמצאים מתחת לפני הקרקע.

2.22 רשות הכבאות והצלה

הרשות הארצית לכבאות והצלה שהוקמה בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012;

2.23 תעודת בדיקה

תעודת בדיקה בדבר התאמה לתקן שניתנה לפי סעיף 12 **לחוק התקנים**;

2.24 תקן ישראלי (ת"י)

תקן ישראלי רשמי או תקן ישראלי כמשמעותו **בחוק התקנים**;

2.25 תקנות התכנון והבנייה

תקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970;

3. תנאים מוקדמים

3.1 לבקשת רישיון עסק או להיתר זמני (להלן – בקשה) יצורפו המסמכים המנויים להלן:

3.1.1 אפיון רשת המים המזינה את העסק, לפי הטופס בנספח שבסעיף 32, "בדיקת

אופיון רשת מים למבנה" על פי [הוראת נציב 529](#) -לאחר שנחתם על-ידי אחד מאלה:

3.1.1.1 מהנדס;

3.1.1.2 הנדסאי;

3.1.1.3 גורם מוסמך;

3.1.2 נספח תיאור אמצעים לבטיחות אש, כאמור בתקנה 11א לתקנות התכנון והבנייה.

דרישה זו לא תחול על עסק ששטחו הכולל הוא עד 100 מ"ר, ולא תחול על עסק שמיועד להכיל עד 50 איש.

ניתן להגיש העתק מנספח תיאור אמצעים לבטיחות אש שצורפה לבקשה להיתר בניה, ובלבד שיצורפו אליו כל אלה:

3.1.2.1 העתק מהיתר הבנייה;

3.1.2.2 הצהרה בחתימת ידו של המבקש, לפיה לא נעשה שינוי פנימי או שינוי

בשימוש של הבניין המשמש את העסק, כולו או מקצתו, מיום הכנת

הנספח האמור;

3.2 הדרישות הקבועות בסעיף 3.1 לא תחולנה על עסק ששטחו הכולל הוא עד 100 מ"ר, ולא

תחולנה על עסק שמיועד להכיל עד 50 איש.

4. רישום ודיווח

משרד הפנים

4.1 בעל העסק יודיע לנותן האישור על כוונה לניתוק יזום של מערכות כיבוי אש על ידו וזאת לכל הפחות שבעה ימים לפני היום בו מתוכנן הניתוק; לעניין סעיף זה, "מערכת כיבוי אש" - אחת מהמערכות הבאות, במידה שמתקיימת לגביה חובת התקנה על-פי דין: גלאים, מתיזים, גנרטור, מערכת על-לחץ ושחרור עשן.

4.2 בעל העסק יודיע לנותן האישור באופן מיידי בכל פעם שאחת ממערכות כיבוי אש חדלה מלפעול;

5. כללי

5.1 בעל העסק יפעיל את העסק תוך נקיטה והתקנת **אמצעי בטיחות אש והצלה** ההולמים את היקף הפעילות בעסק, רמת הסיכון הנובעת מאופי הפעילות בעסק, ממספר השוהים בו, ממיקומו, שטחו ולפי כל דין.

5.2 אין בדרישות המופיעות במפרט זה כדי לגרוע מהדרישות הקבועות על פי כל דין, לרבות דיני התכנון והבנייה.

5.3 מבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף 5.1, אין בהוראות מפרט זה כדי לגרוע מהדרישות הקבועות **בתקנות התכנון והבנייה**, לצורך קבלת היתר בנייה, כפי שחלו במועד בו הוגשה הבקשה להיתר בנייה, ובכל מקום בו ישנה התייחסות במפרט לדרישות הנוגעות לבטיחות אש בעסק, הן יבואו בנוסף לדרישות תקנות אלו.

5.4 הפניות במפרט לתקן ישראלי מחייבות כי תתקיים התאמה מלאה בין מבנה העסק, תכולתו **ואמצעי בטיחות אש והצלה** בו, לבין דרישות הקבועות בתקן; ובעל העסק, או מי מטעמו שמונה לעסוק בתחום זה, מחויב להכיר את דרישות התקן ולוודא כי תתקיים התאמה מלאה של העסק כנדרש.

5.5 הדרישות המופיעות במפרט יקוימו לכל אורך תקופת פעילותו של העסק, ובעל העסק אחראי לכך שלא יתבצעו כל שינויים שהם בעסק העומדים בסתירה להוראות המפרט ולתנאי הרישיון.

5.6 תחזוקת **אמצעי בטיחות אש והצלה** :

5.6.1 **אמצעי בטיחות אש והצלה** יימצאו במצב תקין בכל עת, ובעל רישיון העסק יוודא את ביצוען של הבדיקות, הטיפולים וכל פעולה אחרת הנדרשת לצורך כך (להלן – תחזוקת אמצעי כיבוי אש והצלה).

5.6.2 תחזוקת אמצעי כיבוי אש והצלה תתבצע לפי הוראות התקן הישראלי התקף והוראות היצרן, ואם ניתנו הוראות נוספות ע"י נותן האישור – בהתאם להוראות אלו.

6. דרכי גישה

6.1 בעל העסק יבטיח את קיומן של דרכי גישה לעסק לצורך פעילות כיבוי והצלה.

משרד הפנים

7. הפרדות ועמידות אש

- 7.1** בעסק תהיה הפרדת אש ועשן בין שטח המשמש לאחסנה לבין שאר חלקי העסק, וכן בין העסק לשאר חלקי הבניין האחרים. ההפרדה האמורה תבוצע באמצעות:
- 7.1.1** קירות בעלי עמידות אש למשך שעתיים לפחות. הקיר יהיה בנוי מלבנים או מבלוקים או מבטון.
- 7.1.2** פתחי כניסה או **יציאה** בין השטח המשמש לאחסנה לבין שאר חלקי העסק, וכן בין העסק לשאר חלקי הבניין האחרים יסגרו על-ידי דלת או חלון בעלי עמידות אש שמשכה 30 דקות לפחות וכשל תחילי ויציבות שמשכו 90 דקות לפחות ושעומדים בתקן ישראלי ת"י 1212 דלתות-אש: עמידות-אש.
- 7.2** חומרי הציפוי והגימור שבהם ייעשה שימוש במבנה או במבנים, לרבות מבנים יבילים המשמשים את העסק יעמדו בתקן ישראלי ת"י 921 השימוש בחומרי בניה לפי תגובותיהם בשריפה. בדיקת אי דליקותם וסיווגם של החומרים תיערך בהתאם לתקן ישראלי ת"י 755 סיווג בשרפה של מוצרי בנייה ואלמנטי בניין - שיטות בדיקה וסיווג לפי תוצאות הבדיקה. לעניין סעיף זה – שימוש בחומרי ציפוי וגימור כולל הן שימוש הן פנימי והן שימוש חיצוני.

8. דרכי מוצא

- 8.1** פתחי **יציאה** :
- 8.1.1** בעסק המיועד להכיל עד 50 איש יהיה פתח **יציאה** אחד ;
- 8.1.2** בעסק המיועד להכיל למעלה מ-50 איש אך לא יותר מ-500 איש יהיו לפחות שני פתחי **יציאה** וכיוון הפתיחה של הדלת יהיה כלפי כיוון המילוט ;
- 8.1.3** בעסק המיועד למסחר ששטחו עד 100 מ"ר רוחב פתח ה**יציאה** לא יפחת מ-0.90 מטר נטו ;
- 8.1.4** בעסק המיועד למסחר ששטחו מעל 100 מ"ר רוחב הדלת לא יפחת מ-1.10 מטר נטו.
- 8.2** דרכי המוצא, לרבות פתחי ה**יציאה** יהיו פנויים מכל מכשול בכל עת.
- 8.3** הותקן מנעול על דלת בדרך המוצא, יהיה ניתן לפתוח את הדלת מכיוון המילוט בלא מפתח נשלף.

9. ידית בהלה

- 9.1** בדלת המשמשת ל**יציאה** מחלק מהעסק או מקומה בעסק המיועדים להכיל למעלה מ-100 איש תותקן **ידית בהלה**.

10. שילוט

- 10.1** בדרכי המוצא בעסק יותקן שילוט וסימון, כמפורט בסימן י"ח לפרק ב' לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה.

משרד הפנים

- 10.2** בעסק יותקנו שלטים פולטי אור כמפורט מטה :
- 10.2.1** "חשמל, לא לכבות במים" – על גבי לוחות חשמל ;
- 10.2.2** "מפסק זרם ראשי"- בסמוך למפסק במקום בולט ונגיש ;
- 10.2.3** "עמדת כיבוי אש" ;
- 10.2.4** "ברזי שריפה" – בסמוך לברז ;
- 10.2.5** "ברזי הסנקה לעמדות" – בסמוך לברז ;
- 10.2.6** "ברזי הסנקה למתזים" – בסמוך לברז ;
- 10.2.7** "אין להשתמש במעלית בזמן שריפה"- בסמוך למעלית ;
- 10.2.8** "דלת אש, החזק סגורה" – על גבי הדלת בכל מקום בו נדרשת **דלת אש** ;
- 10.2.9** "חדר שירות" (בהתאם לשימוש החדר הסקה/דוודים/מיזוג/אשפה וכו') ;
- 10.2.10** מספר לזיהוי קומה יותקן בחדר המדרגות בסמוך לדלת משני צידיה ומול המעלית כל קומה ;
- 10.2.11** מספר לזיהוי חדרי המדרגות – יותקן בסמוך לחדר המדרגות בלובי הקומתי כל קומה ובלובי קומת הכניסה ;
- 10.3** הכיתוב יהיה על השלט בגוון אדום על רקע לבן, גובה כתיב האותיות יהיה 3 ס"מ לפחות, עוביין 7 מ"מ לפחות, השלט ימוקם בסמוך למתקן בגובה 1.5 מ' לפחות מגובה הרצפה.

11. תאורת חרום

- 11.1** בעסק תותקן תאורת חירום שתתחיל לפעול ותאיר את נתיב המילוט במקרה של כשל בהספקת החשמל או נפילה במתח החשמל.
- 11.2** תאורת החירום תותקן מעל פתחי העסק ובמעברים המשרתים יותר מ-6 אנשים או שאורכם עולה על 15 מטרים, בפרוזדורים ובחדרי מדרגות, לאורך דרך המוצא ולאורך מעברי מילוט, כולל מעברי מילוט אחוריים, בשטח העסק.
- 11.3** תאורת החירום תתבסס על גופי תאורה עצמאיים הניזונים מסוללות נטענות או מערכת מרכזית לגיבוי חשמלי מבוקרת טעינה, הכוללת מצבר נטען. גופי תאורת חרום יהיו מוזנים משני מעגלי הזנה נפרדים המוזנים ממערכות נפרדות.
- 11.4** גופי תאורת החירום יתאימו לתקן ישראלי ת"י 20, חלק 2.22 מנורות: דרישות מיוחדות-מנורות לתאורת חירום.

12. אספקת מים (כולל ברזי כיבוי)

- 12.1** בעל העסק ינקוט בכל האמצעים הדרושים על מנת שאספקת המים תהא בכמות ובלחץ הדרושים לשם פעולתו התקינה של כלל ציוד הכיבוי שיש להתקינו בעסק.
- 12.2** בעסק ששטחו הכולל עד 800 מ"ר, יותקן ברז כיבוי חיצוני בקוטר של 3" בהתאם לתקן ישראלי ת"י 448 הידרנט לכיבוי אש חלק 1 וחלק 3, במרחק שלא יעלה על 80 מטרים מהעסק.
- 12.3** בעסק ששטחו הכולל מעל 800 מ"ר, יותקנו ברזי כיבוי חיצוניים בקוטר של 3" על זקף בקוטר

משרד הפנים

של "4 בהתאם לתקן ישראלי ת"י 448 הידרנט לכיבוי אש חלק 1 וחלק 3, בפריסה הבאה: ברז כיבוי בסמוך לכניסה הראשית לעסק וברזי כיבוי נוספים בהיקף העסק, כאשר המרחק בין 2 ברזים סמוכים לא יעלה על 80 מטר.

12.4 בעסק בעל 3 קומות ומעלה, יותקן חיבור הסנקת מים לברזי הכיבוי המתוקנים בעסק. ברז ההסנקה יוצב מחוץ לעסק במרחק שלא יעלה על 6 מטרים מקצה העסק.

13. ציוד כיבוי

13.1 בעסק ששטחו עד 120 מ"ר, יותקן גלגלון כיבוי אש עם זרנוק בקוטר "3/4, באורך שייתן מענה לכיסוי כל שטח העסק עם מזנק צמוד. תשתית הצינורות לגלגלון תהיה ממתכת; במידה וקיימת הפרדת אש ועשן בין חלקי העסק, יש להתקין ציוד כאמור בכל אחד מחלקיו.

13.2 בעסק ששטחו מעל 120 מ"ר יותקנו עמדות כיבוי אש הכוללות כל אחת:

13.2.1 ברז כיבוי בקוטר "2;

13.2.2 2 זרנוקים בקוטר "2 באורך 15 מ' כל אחד;

13.2.3 מזנק בקוטר "2;

13.2.4 גלגלון עם צינור בקוטר "3/4 עם מזנק צמוד;

13.2.5 מטפה אבקה במשקל של 6 ק"ג.

הציוד יאוכסן בארון שמידותיו לכל הפחות: גובה 120 ס"מ, רוחב 80 ס"מ, ועומק 30 ס"מ.

על הארון ייכתב: "עמדת כיבוי אש".

13.3 תשתית הצינורות לברזים הרשומים לעיל תהיה מתכת.

13.4 בעסק יוצבו מטפי כיבוי מסוג אבקה יבשה במשקל של 6 ק"ג. מספר המטפים יתאים לתקן ישראלי ת"י 129, חלק 2 מטפים מיטלטלים: התאמה, התקנה וסימון. בדיקת המטפים ותחזוקתם תעשה לפי האמור בתקן ישראלי ת"י 129, חלק 1 מטפים מיטלטלים: תחזוקה.

13.5 עמדות כיבוי האש יותקנו בסמוך לפתחי הצינור ובמקומות נוספים כך שיתנו מענה לכיסוי כל שטח העסק.

13.6 ציוד הכיבוי יהיה נגיש וזמין ויוחזק במצב תקין, בכל עת.

14. מערכת מתזים

14.1 במקומות המפורטים להלן תותקן מערכת כיבוי אש אוטומטית במים על פי תקן הישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים: התקנה (להלן – מערכת מתזים):

14.1.1 במבנה או עסק ששטחו גדול מ-500 מ"ר – בכל שטח המבנה או העסק;

14.1.2 על אף האמור בסעיף 14.1.1, אם העסק נמצא מתחת לבניין מגורים (מבנה מעורב מסחר + מגורים) או בשדרת חנויות וקיימת הפרדת אש ועשן בינו לבין העסקים הסמוכים אליו באמצעות קירות בעלי עמידות אש למשך 60 דקות לפחות – יש להתקין את מערכת המתזים בשטח העסק בלבד;

- 14.1.3** בקומה תת-קרקעית ששטחה הכולל גדול מ-140 מ"ר ;
- 14.1.4** מבנה יביל בעל עמידות אש שאינה עולה על 60 דקות לפי תקן ישראלי ת"י 931 עמידות אש של אלמנטי בניין ;
- 14.2** מערכת המתזים תתוכנן ותותקן לפי האמור בתקן ישראלי ת"י 1596 מערכות מתזים : התקנה. ככל שאין הפרדות אש בין יעודים או שימושים, תתוכנן ותותקן בחלקים אלה מערכת בהתאם לרמת הסיכון המחמירה ביותר
- 14.3** מערכת המתזים תתאים בכל עת לסיווג המבנה, ייעודו, מיקומו, לשטחו, השימוש בו ודרגת סיכון האש של חלקיו (כגון : אזור אחסנה, אזור משרדים, אזור מכירות וכו').
- 14.4** יש לקבל אישור בכתב על התאמת תוכניות מערכת המתזים והצהרת **מהנדס**, כי מתקיימות דרישות תקן ישראלי ת"י 1596. העתק **מתעודת בדיקה** והצהרת **מהנדס** כמשמעותו בתקן. האמור, יוגשו לנותן האישור.
- 14.5** מערכת המתזים תתחזק במצב תקין, בכל עת.
- 14.6** בדיקת מערכת המתזים תעשה על פי תקן ישראלי ת"י 1928 מערכות לכיבוי אש במים : בקרה, בדיקה ותחזוקה. העתק מתעודת הבדיקה בצירוף מפרט הבדיקה יוגש לנותן האישור.

15. מערכת גילוי אש ועשן

- 15.1** במקומות המפורטים להלן תותקן מערכת גילוי אש ועשן על פי תקן ישראלי ת"י 1220, חלק 3 מערכות גילוי אש : הוראות התקנה ודרישות כלליות :
- 15.1.1** במבנה או עסק ששטחו מ-300 מ"ר ועד 500 מ"ר ;
- 15.1.2** במבנה או בעסק ששטחו מעל 500 מ"ר ועד 3,000 מ"ר – בכל השטחים הציבוריים, ובשטח העסק – התקנת צופרים ונצנצים בלבד ;
- 15.1.3** במבנה או בעסק ששטחו מעל 3,000 מ"ר ;
- 15.1.4** במבנה יביל בעל עמידות אש מעל 60 דקות לפי תקן ישראלי ת"י 931 עמידות אש של אלמנטי בניין ;
- 15.2** המערכת תהיה פרוסה בכל חלקי העסק.
- 15.3** מערכת גילוי אש ועשן תתחזק במצב תקין, בכל עת.
- 15.4** בדיקת מערכת גילוי האש והעשן תעשה על פי תקן ישראלי ת"י 1220 חלק 11 מערכות גילוי אש : תחזוקה. העתק מתעודת הבדיקה, שתערך לפי נוסח נספח ג' לתקן הנ"ל, יוגש לנותן האישור.

16. מערכת חשמל

- 16.1** בלוחות חשמל הממוקמים בעסק יותקנו המערכות הבאות :
- 16.1.1** לוח חשמל בעל זרם של 63 אמפר - ככל שנדרש להתקין בעסק מערכת גילוי אש ועשן, יותקן גלאי עשן בלוח החשמל.
- 16.1.2** לוח חשמל בעל זרם של 80 אמפר - ככל שנדרש להתקין בעסק מערכת גילוי אש

משרד הפנים

- ועשן, יותקן גלאי עשן בלוח החשמל ומערכת ניתוק לוח חשמל ממקור ההזנה.
- 16.1.3** לוח חשמל בעל זרם של 100 אמפר ומעלה - תותקן מערכת גילוי אש או עשן הכוללת גלאים, מערכת כיבוי אוטומטית יבשה ומערכת ניתוק לוח חשמל ממקור ההזנה.
- 16.1.4** על אף האמור בסעיף 16.1.3, אין חובה להתקין מערכת כיבוי אוטומטית בלוח חשמל בעל זרם של 100 אמפר ומעלה המקיים את כל הדרישות הבאות:
- 16.1.4.1** עומד בתקן ישראלי ת"י 61439;
- 16.1.4.2** מותקן בו גלאי עשן;
- 16.1.4.3** מותקן בו מערכת ניתוק לוח חשמל ממקור הזנה;
- 16.1.4.4** נמצא באזור כיסוי של מערכת כיבוי אוטומטית.
- 16.2** מערכת גילוי האש ו/או העשן המתקנת בלוח החשמל, תותקן על פי תקן ישראלי ת"י 1220, חלק 3 מערכות גילוי אש: הוראות התקנה ודרישות כלליות.
- 16.3** מערכת הכיבוי האוטומטית היבשה המותקנת בלוח החשמל, תותקן על פי תקן ישראלי ת"י 5210 מערכות לכיבוי-אש בארוסול או תקן ישראלי ת"י 1597 מערכות כיבוי אש אוטומטיות בגז כיבוי, בהתאם לסוג המערכת המותקנת.
- 16.4** במבנה ששטחו עולה על 500 מ"ר, יותקן מפסק חשמל חירום במקום בולט ונגיש אשר במקרה חירום ינתק את זרם החשמל לכל המבנה.
- 16.5** מערכת גילוי אש ועשן המותקנת בלוח החשמל, תתוחזק במצב תקין, בכל עת.
- 16.6** מתקני החשמל בעסק יבדקו באופן תקופתי בהתאם להנחית רשות הכבאות וההצלה "[בדיקה תקופתית למתקני חשמל – עדכון](#)" ועל פי כל דין.

17. מערכת שליטה בעשן

- 17.1** בעסק ששטחו עולה על 500 מ"ר ובחלקי המבנה אחרים(כגון: מחסנים, חדרים טכניים וכו'), יהיו סידורי שליטה בעשן בהתאם לקבוע בפרט 3.5.3.1 לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה.
- 17.2** מערכת השליטה בעשן תתוחזק במצב תקין, בכל עת.

18. מערכת מיזוג אוויר

- 18.1** מערכת מיזוג האוויר המותקנת בעסק תענה לנדרש בתקן ישראלי ת"י 1001 בטיחות אש בבניינים.

19. מערכת למסירת הודעות (כריזת חירום)

- 19.1** בעסק ששטחו הכולל מעל 500 מ"ר תותקן מערכת מסירת הודעות (כריזת חירום).
- 19.2** מערכת מסירת ההודעות (כריזת חירום) תתוחזק במצב תקין, בכל עת.

משרד הפנים

20. חומרים מסוכנים

לא נדרש

21. הערכות לחרום

לא נדרש

22. גנרטור חירום

22.1 בעסק אשר נדרש להתקין משאבות מים לכיבוי אש או מפוחי יניקת עשן לפי מפרט זה ועל פי

כל דין, יותקן גנרטור אשר יהיה בכוחו לספק גם זרם חשמל בשעת חירום להפעלתם.

22.2 הגנרטור יותקן בהתאם לקבוע בפרט 3.7.4.1 (ב)-(ח) לתוספת השנייה לתקנות התכנון והבניה.

22.3 הגנרטור יתוחזק במצב תקין, בכל עת.

23. הדרכה

לא נדרש

24. לוח פיקוד כבאים

24.1 בעסק שנדרש על פי דין להתקין בו מערכות מתזים, גלאים וניהול עשן או מערכות נוספות

שנקבעו לעניין זה על-ידי נותן האישור, יותקן לוח פיקוד כבאים הכולל, את הרכיבים או

המערכות הבאות, ככל שהן קיימות או נדרשות על פי דין:

24.1.1 לוח בקרה ושליטה במערכות הגילוי והכיבוי האוטומטיות: מערכת הכיבוי

האוטומטית תספק התרעה קולית על כל פגם במערכת הבקרה ותעמוד בדרישות

תקן של האגודה הלאומית האמריקנית להגנה בפני אש NFPA72; רכיבים

מבוקרים יכללו לפחות: ברז שליטה, הספקת חשמל או דלק למשאבת מים של

מערכת המתזים, נתוני מצב פעולה של משאבת מים (דומסופועל); במאגר מים -

גובה המים, טמפרטורה של המים, לחץ מים; במידה והותקנה מערכת מתזים

יבשה – עמידה בלחץ אויר מינימלי, התראה קולית וויזואלית תתקבל ברכות גילוי

אש. במידה וקיימת עמדת בקרה מאוישת ההתראה תתקבל גם בעמדה זו;

24.1.2 עמדת הפעלת כריזת חירום ואזעקה;

24.1.3 טלפון כבאים;

24.1.4 לוח הפעלת מפוחים לשחרור עשן: מפסק תלת-מצבי להפעלת מערכות שליטה

בעשן, מפסק תלת-מצבי לשליטה במערכת על לחץ, מפסק שליטה בפתחי שחרור

עשן אוטומטיים;

24.1.5 לוח פיקוד לחשמל;

24.1.6 לוח פיקוד לגנרטור חירום אשר יכול גם נוריות חווי המורות על מצב הגנרטור:

מצב מפסק אוטו סגור, תקלה בגנרטור, מצב מד סולר, מצב כמות שמן, מצב

טעינה מצבר הגנרטור;

24.1.7 לוח שליטה ובקרה על מעליות הבניין;

משרד הפנים

- 24.1.8 לוח פיקוד ושליטה על מערכת האינטרקום בין קומות המבנה ;
- 24.1.9 תיק חירום של הבניין הכולל תכניות הבניין ותכנית בטיחות אש ;

25. נוהל חירום

לא נדרש

26. מערכת גז

- 26.1 מערכת הגז המשמשת את העסק תענה לנדרש בתקן ישראלי ת"י 158 מיתקנים לגזים פחמימניים מעובים, המסופקים בתוך מכלים מיטלטלים.
- 26.2 על כל המכשירים והאביזרים לצריכת גז המשמשים את העסק יותקנו התקנים להפסקת זרימת גז במקרה של דליפה כולל ניתוק מקורות אנרגיה.
- 26.3 צנרת ההזנה לכל צרכני הגז תהיה עשויה מצינור מתכתי מסוג פלב"מ גמיש ומחוזק ברשת פלב"מ.
- 26.4 במידה וקיימים מנדפים בעסק - יש להתקין מערכת כיבוי במנדפים בהתאם לתקן ישראלי ת"י 5356, חלק 2 מערכות כיבוי אש: כיבוי אש בכימיקלים רטובים, כולל ניתוק ממקור אנרגיה. יש לקבל אישור בכתב על התאמת המערכת לדרישות תקן ישראלי ת"י 5356, חלק 2. העתק מתעודת הבדיקה, תוגש לנותן האישור.
- 26.5 מערכת הגז, המכשירים והאביזרים לצריכת גז והמנדפים הקיימים בעסק, יתוחזקו במצב תקין, בכל עת.

27. משטר הפעלות מערכות בטיחות אש - אינטגרציה

- 27.1 יש לבצע בדיקת משטר הפעלות ואינטגרציה בעסק בו נדרש להתקין שניים או יותר מאמצעי בטיחות האש וההצלה הבאים, ככל שקיימים:
- 27.1.1 מערכת גילוי אש ועשן ;
 - 27.1.2 מערכת מתיזים אוטומטית ;
 - 27.1.3 מערכת שליטה בעשן ;
 - 27.1.4 גנרטור חירום ;
 - 27.1.5 סגירת דלתות אוטומטית ;
 - 27.1.6 מעליות ;
 - 27.1.7 מערכת על לחץ ;
 - 27.1.8 לוח פיקוד כבאים.
- 27.2 הבדיקה תעשה בהתאם להוראה מספר 536 משטר הפעלות מערכות בטיחות אש-אינטגרציה.
- 27.3 יש לקבל אישור בכתב של **גוים מוסמך** או **מהנדס** על התאמת המערכות לדרישות הוראה מספר 536 הנ"ל. העתק האישור יוגש לנותן האישור. כאשר קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת יש לצרף לאישור גם טבלת משטר בדיקה.

28. תיק שטח

28.1 בעל עסק, ששטחו הכולל עולה על 2,000 מ"ר, יגיש לנותן האישור תיק שטח, אשר יוכן על-פי הוראה מספר 503 - הכנת תיק שטח (להלן – "תיק שטח").

28.1.1 בעל העסק ישמור על תיק השטח מעודכן בכל עת.

28.1.2 בעל העסק יגיש לנותן האישור תיק שטח מעודכן לפחות אחת לשנה קלנדרית.

28.2 בעל העסק יעדכן את תיק השטח בשינויים בעסק שיש בהם כדי להוסיף או לגרוע מוקדי סיכון, או שינוי בפרטי בעלי התפקידים או דרכי ההתקשרות לצורך דיווח או תקשורת בעת אירוע, וזאת בתוך 14 יום ממועד השינוי.

29. מיתקן פוטו-וולטאי

29.1 נותן האישור יהיה רשאי לקבוע לבעל העסק הוראות בעניינים הנוגעים למערכת לייצור חשמל הממירה ישירות אנרגיה סולרית לאנרגיה חשמלית (מיתקן פוטו-וולטאי) המותקנת בשטח העסק, לרבות מיקום ואופן ההתקנה, סימון ושילוט, **אמצעי בטיחות אש והצלה** שיש להתקין במיתקן ובסביבתו והמצאת מסמכים ואישורים על עמידת המיתקן בדרישות כל דין.

30. אישורים

30.1 על פי דרישת נותן האישור, ימציא בעל העסק מסמכים ואישורים על תקינות ציוד הכיבוי, ובכלל זה:

30.1.1 אישור **גורם מוסמך**, כי חומרי הציפוי והגימור שבהם נעשה שימוש במבנה המשמש את העסק נבדקו ועומדים בתקן ישראלי ת"י 921 השימוש בחומרי בניה לפי תגובותיהם בשריפה.

30.1.2 אישור כי כל ציוד הכיבוי במים (עמדות כיבוי, גלגלונים, ברזי כיבוי, זרנוקים, מזנקים) נבדק ונמצא תקין;

30.1.3 אישור כי מטפי הכיבוי הקיימים בעסק נבדקו בהתאם לתקן ישראלי ת"י 129, חלק 1 מטפים מיטלטלים: תחזוקה, ונמצאו תקינים. האישור יינתן על ידי אדם שהוסמך לכך על-ידי הרשות לכבאות והצלה;

30.1.4 אישור כי מערכת החשמל המותקנת במקום, נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה לחוק החשמל התשי"ד-1954 (להלן – חוק החשמל) ותקנותיו, כולל תאורות החירום המותקנות במקום. על האישור לכלול התייחסות למיקום ותקינות מפסק חשמל ראשי לשעת חירום וטבלה המפרטת את מיקום לוחות החשמל, מספרם ואת גודל האמפר של כל לוח. האישור יינתן על-ידי בעל רישיון לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.

30.1.5 אישור על בדיקת התאמתה ותקינותה של מערכת הגז לדרישות תקן ישראלי ת"י 158, לרבות התייחסות לגלאי הגז **גפ"מ**. האישור יינתן על ידי בעל רישיון לעבודות **גפ"מ** לפי חוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1988, אשר רשאי ליתן אישור

כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.

- 30.1.6** אישור גורם מוסמך המעיד על תקינות המערכת האוטומטית לגילוי אש. האישור יוגש על טופס לפי נספח ג' לתקן ישראלי ת"י 1220, חלק 11 ויכלול גם התייחסות לתקינות מערכת הגילוי, הכיבוי והניתוק האוטומטי בארונות החשמל, ככל שמערכות אלה מותקנות בעסק.
- 30.1.7** אישור **גורם מוסמך** המעיד שמערכת הכיבוי המתוקנת בארון החשמל נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה מלאה לתקן ישראלי ת"י 5210 מערכות לכיבוי-אש בארוסול או תקן ישראלי ת"י 1597 מערכות כיבוי אש אוטומטיות בגז כיבוי, בהתאם לסוג המערכת המותקנת.
- 30.1.8** אישור כי מערכת מסירת הודעות (כריזת חירום) נבדקה ונמצאה תקינה ועל כך שהמערכת כוללת ספק כוח עצמאי, נקי שליטה ורמקולים הנשמעים בכל שטחי העסק. האישור יינתן על-ידי בעל רישיון לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.
- 30.1.9** אישור **גורם מוסמך**, כי המערכת האוטומטית לכיבוי אש (ספרינקלרים) נבדקה ונמצאה תקינה בהתאמה מלאה לתקן ישראלי ת"י 1928. על האישור לכלול את מפרט הבדיקה.
- 30.1.10** אישור כי גנרטור החירום נבדק ונמצא תקין. האישור יינתן על-ידי בעל רישיון לעבודות חשמל לפי חוק החשמל, אשר רשאי ליתן אישור כאמור, בהתאם לסוג רישיונו.
- 30.1.11** אישור **גורם מוסמך**, כי מערכת הכיבוי במנדפים (במידה וקיימים מנדפים) נבדקה ונמצאה תקינה בהתאם לדרישות תקן ישראלי ת"י 5356, חלק 2, לרבות: ניתוק ממקור אנרגיה.
- 30.1.12** אישור **גורם מוסמך**, כי מערכות בטיחות האש וההצלה תואמות את דרישות [הוראה מספר 536 משטר הפעלות מערכות בטיחות אש-אינטגרציה](#). כאשר קיימת מערכת שחרור עשן מאולצת יצורף לאישור גם טבלת משטר בדיקה ופירוט סוג המערכת.
- 30.1.13** אישור **גורם מוסמך** או **מהנדס**, כי מערכת שחרור העשן נבדקה ונמצאה תקינה. באישור יפורט סוג המערכת שנבדקה.
- 30.1.14** אישור **גורם מוסמך**, כי מערכת מיזוג האוויר המותקנת בעסק נבדקה ונמצאה תקינה בהתאם לדרישות תקן ישראלי ת"י 1001 בטיחות אש בבניינים.
- 30.1.15** אישור על ניקוי ארובות ומנדפים בהתאם לדרישות תקן ישראלי ת"י 1001 חלק 6 בטיחות אש בבניינים: אוורור והגנה מפני אש במערכות בישול מסחריות.

משרד הפנים

32. נספחים

32.1 את פרסומי הרשות הארצית לכבאות והצלה ניתן למצוא ולהוריד באתר www.102.gov.il

32.2 נספח, "בדיקת אופיין רשת מים למבנה" – סעיף 3.1.1

FLOW TEST SUMMARY SHEET
N 1.85

Contract name and number: _____

Notes: _____

© 2006 National Fire Protection Association NFPA 13 (p. 1 of 1)